

Bijlage 3 Achtergrond bestuurlijk traject herstructurering PZEM

Inleiding

Om het hoofd te kunnen bieden aan de zware omstandigheden op de energiemarkt en om invulling te geven aan de Wet onafhankelijk netbeheer (splittingswet) waarbij de DELTA groep uiterlijk 30 juni 2017 dient te worden gesplitst in een netwerkgroep en een commercieel productie- en/of leveringsbedrijf, heeft de Raad van Bestuur van PZEM (voorheen DELTA) een herstructureringstraject gestart.

In het herstructureringstraject van PZEM is de aandeelhouderscommissie (AHC) namens de aandeelhouders, nauw betrokken. De AHC is gesprekspartner van de Raad van Bestuur (RvB) en Raad van Commissarissen (RvC) bij het onderzoek naar en de analyse van strategische opties. In het voorliggende document wordt op hoofdlijnen het bestuurlijke traject met het Rijk geschetst inzake de herstructurering PZEM.

Brief aan het Rijk: voorstel aandeelhouders

De aandeelhouders van PZEM sturen - gezien de beperkte liquide middelen van PZEM, de verwachting van een aanhoudend lage elektriciteitsprijs en het nationale belang van de kerncentrale - op 25 mei 2016 een brief aan het kabinet. Daarin schetsen zij de problematiek rond EPZ en vragen ze het Rijk om hulp.

In de kern komt het voorstel aan het Rijk erop neer, dat EPZ wordt ondergebracht in een stichting. De kerncentrale komt daarmee los te staan van de overige activiteiten van PZEM. De stichting wordt gekapitaliseerd met een bijdrage vanuit PZEM en haar aandeelhouders en voor het overige middels een lening met Staatsgarantie. Hierdoor is de lange termijn continuïteit van EPZ financieel geborgd. Bijkomend voordeel van deze oplossing: gereguleerde onderdelen kunnen om niet worden overgedragen aan de PZEM-aandeelhouders en daarmee voor Zeeland worden behouden. Verliezen van de overige commerciële energie activiteiten kunnen afgedekt worden via de verkoop van DELTA Retail.

Reactie van het Rijk

Op 8 juni 2016 laat het kabinet in een openbare brief (kenmerk 16013972) aan de Tweede Kamer en in een vertrouwelijke brief aan de PZEM's aandeelhouders weten nu niet te kunnen concluderen dat financiële ondersteuning nodig is om de exploitatie van de kerncentrale te borgen.

In reactie op de brief van 8 juni 2016 sturen de aandeelhouders en PZEM op 14 juni 2016 een openbare brief (kenmerk 16008984) naar de Eerste en Tweede kamer om hen te informeren over de inspanningen die tot dan toe door de aandeelhouders en PZEM zijn gedaan om de toekomst van EPZ zeker te stellen. Daarnaast brengen ze onder de aandacht dat actief handelen in samenspraak met het Rijk zeer gewenst is.

Om een beter beeld te krijgen van de precieze financiële situatie en om voorbereid te zijn op onvoorziene aanvullende financiële tegenvallers (zoals een verdere daling van de energieprijzen) biedt het kabinet aan PZEM en haar aandeelhouders, EPZ en RWE aan om de verschillende risico's op dergelijke aanvullende financiële tegenvallers samen in kaart te brengen en scenario's uit te werken en extern te laten valideren. Vanuit Zeeland gaat men in op dit aanbod.

Rapport Roland Berger

Het Rijk geeft in juli 2016 adviesbureau Roland Berger opdracht om verschillende scenario's te onderzoeken. Het onderzoek van het adviesbureau Roland Berger leidt tot het rapport "Validatie financiële situatie, risico- en scenarioanalyse PZEM en EPZ" d.d. 4 oktober 2016. Een afschrift van het openbare rapport hebben uw Staten op 21 oktober 2016 ontvangen.

Het onderzoek van Roland Berger is opgedeeld in twee deelonderzoeken:

1. een onderzoek van de commissie Holtkamp naar specifieke nucleaire vraagstukken, inclusief scenario's voor vervroegde sluiting van de kerncentrale;
2. een onderzoek gericht op het beoordelen van de financiële positie van PZEM en EPZ, het inzichtelijk maken van risico's voor de toekomstige exploitatie van PZEM en EPZ en het uitwerken van tien scenario's. Elk van de gedefinieerde oplossingsscenario's omvat de afsplitsing van Enduris. Tevens voorziet elk scenario in de verkoop van één of meer bedrijfsonderdelen om liquiditeit te genereren.

Na bestudering van het onderzoeksrapport neemt het kabinet een standpunt in. Het Rijk vindt het voorstel van de aandeelhouders, waarbij de kerncentrale in een aparte stichting wordt gezet en het Rijk garant staat voor een overbruggingskrediet van € 600 miljoen onwenselijk. Dit, vanuit het standpunt van het Rijk dat "EPZ en haar aandeelhouders verantwoordelijk zijn voor de bekostiging van de (exploitatie van de) kerncentrale Borssele en de ontmanteling en opruiming ervan".

Bestuurlijk overleg

In navolging van de bevindingen van Roland Berger vindt op **5 oktober 2016** een overleg plaats van een afvaardiging van de aandeelhouders PZEM met de ministers van Economische Zaken en Financiën inzake de kerncentrale Borssele. In dit overleg doet het kabinet een handreiking. De oplossingsrichting van het Rijk valt uiteen in twee delen:

1. Van PZEM wordt verwacht dat Enduris en het 50% belang van PZEM in Evides worden verkocht;
2. Deze bedrijven kunnen gekocht worden door een nieuw Zeeuws Nutsbedrijf, dat door de huidige aandeelhouders van PZEM, of de regionale overheden, wordt opgericht. Voor de financiering van deze aankoop wordt van de regionale overheden verwacht dat zij aan dit nieuwe nutsbedrijf een eigen vermogen verstrekken waarbij het Rijk uit gaat van een maximale bijdrage. De garantstelling die door het Rijk wordt genoemd staat in relatie tot de verder aan te trekken lening. De aanvullende voorwaarden met betrekking tot deze handreiking zijn door het Rijk niet openbaar gemaakt.

Op 2 november 2016 bespreken aandeelhouders de oplossingsrichting van het Rijk. In dit overleg concluderen zij dat de voorwaarden verwoord in de kamerbrief bij het rapport van het adviesbureau Roland Berger geen basis voor onderhandeling zijn, omdat de financiële positie van de regionale overheden in Zeeland niet toestaat dat zij hun risico's ten aanzien van PZEM en de daaraan gelieerde ondernemingen vergroten.

Op 25 november 2016 wordt tijdens een bestuurlijk overleg van een afvaardiging van de aandeelhouders PZEM en de ministers Kamp en Dijsselbloem afgesproken dat het Rijk en de aandeelhouders van PZEM samen drie scenario's onderzoeken van mogelijke financiering van een nieuwe nutsbedrijf. Het Rijk en de Zeeuwse aandeelhouders werken een aantal scenario's uit. Deze leiden uiteindelijk niet tot een oplossing die voor alle partijen haalbaar is:

- Variant: 100% Staatsgarantie
  - Volgens ministeries strijdig met staatssteunregels;
  - Zou getoetst kunnen worden in Brussel, maar duurt 6-12 maanden en deze tijd heeft PZEM niet;
  - Daarnaast rijksbeleid om niet voor 100% garant te willen staan.
- Variant: 80% staatsgarantie en 20% garantie PZEM aandeelhouders
  - Gezamenlijk nog steeds 100% overheidsgarantie, dus zelfde bezwaar als bij 100% staatsgarantie;
  - PZEM aandeelhouders hebben onvoldoende buffers om voor 20% hun nek uit te steken in de voorgestelde constructie.

- Variant: 80% staatsgarantie en 20% bijdrage via PZEM
  - PZEM geeft aan geen dividend uit te kunnen keren gegeven de onzekerheden over de resultaten van Wholesale/EPZ over de komende jaren;
  - Een alternatieve constructie met een vendor loan strandt eveneens op staatsteunregels.
- Variant: 80% staatsgarantie en 20% bijdrage van marktpartij
  - Marktpartijen hebben moeite met het risicoprofiel van de voorgestelde constructie (hoge totale schuld, geen controle over dividenden uit gereguleerde onderdelen);
  - Daarom wilden zij niet of slechts tegen zeer stringente voorwaarden 20% niet-geborgde lening verstrekken en deze voorwaarden zouden dan weer conflict opleveren met de staatssteun regels.

Op 8 december 2016 vindt opnieuw een bestuurlijk overleg plaats met het Rijk. Partijen constateren gezamenlijk dat er geen scenario is voor het oprichten van een nieuw nutsbedrijf dat voor alle partijen acceptabel is. Voor de aandeelhouders geldt dat zij geen extra risico op zich kunnen nemen. Voor het Rijk geldt dat een 100% staatsgarantie niet haalbaar is zonder voorafgaande goedkeuring door de Europese Commissie. Daarvoor ontbreekt de tijd. Ook andere oplossingen voor de inbreng van 20% vreemd vermogen zijn niet haalbaar gebleken.

Los van voornoemde varianten spreken PZEM en de AHC nog over de volgende alternatieven, waarvoor geen betrokkenheid van het Rijk noodzakelijk is. Deze blijken eveneens niet haalbaar:

- Variant: Overdracht aan aandeelhouders met uitgestelde betaling
  - In deze route zou de huidige marktwaarde bepaald moeten worden tussen PZEM en aandeelhouders en deze zou bepalend worden voor de transactie;
  - Vervolgens zouden aandeelhouders restwaarde risico over DNWG gaan lopen, hetgeen in strijd was met het uitgangspunt dat risico's voor aandeelhouders niet mochten toenemen.
- Variant: Overdracht aan aandeelhouders tegen betaling
  - Aandeelhouders hadden in dit scenario geld moeten lenen om de aankoop te financieren, waardoor hun risico zou zijn toegenomen;
  - Bovendien leidde de verhouding tussen het te lenen bedrag en verwachte kasstromen tot een risicoprofiel dat onaantrekkelijk was.

Ondanks de voorgaande uitgebreide pogingen is het niet gelukt om een juridisch en financieel haalbare optie te realiseren waarin DNWG naar de aandeelhouders kan worden overgedragen zonder extra risico's voor de aandeelhouders. Om die reden heeft PZEM het voorgenomen besluit genomen om het netwerkbedrijf te verkopen aan een externe partij.